

Prof. dr hab. Stanisław DAWIDZIUK
 Dr Jan BOGUSKI
 Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, Polska
 Warsaw Management University, Poland

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ AKADEMICKA JAKO WYZWANIE XXI WIEKU®

Academic entrepreneurship as the challenge of the 21 Century®

Słowa kluczowe: przedsiębiorczość, przedsiębiorca, biznes, organizacja, instytucja, szkoła wyższa.

O sile i potędze współczesnej gospodarki decyduje nie tylko kreatywność i innowacyjność ale także przedsiębiorczość. Właściwie stanowi ona motor napędzający rozwój różnych sektorów gospodarki. Jest także podstawą do tworzenia i wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Nie wszyscy jednak przejawiają przedsiębiorczość. Wynika ona z charakteru człowieka, jego kultury, wiedzy, umiejętności i marzeń. Mając ją jesteśmy osobami otwartymi na kontakty międzyludzkie oraz wyrażamy gotowość ponoszenia ryzyka. Wśród instytucji zajmujących się promocją przedsiębiorczości znajdują się szkoły wyższe. W tym przypadku mówi się o przedsiębiorczości akademickiej.

Key words: entrepreneurship, entrepreneur, business, organization, institution, college.

The strength and power of the modern economy is determined not only by creativity and innovation, but also by entrepreneurship. In fact, it is the engine that drives the development of various sectors of the economy. It is also the basis for creating and implementing innovative solutions. However, not all of them are entrepreneurial. It results from the character of a person, his culture, knowledge, skills and dreams. Having it, we are people open to interpersonal contacts and we express the readiness to take risks. Among the institutions involved in the promotion of entrepreneurship there are universities. In this case, it is called academic entrepreneurship.

WPROWADZENIE

Celem artykułu jest przedstawienie roli i znaczenia przedsiębiorczości jako narzędzia podnoszącego innowacyjność i konkurencyjność organizacji biznesowych i pozabiznesowych oraz gospodarki lokalnej i narodowej ze szczególnym uwzględnieniem środowiska akademickiego.

Wszelka przedsiębiorczość zaczyna się od marzenia. Jak pisze Anthony Robbins: „Któż z nas nie ma marzeń? Głęboko w duszy każdy z nas chce wierzyć, że posiada ten szczególny dar, dzięki któremu potrafi poruszyć innych na swój specjalny sposób i potrafi ulepszyć świat” [16]. Ten krótki cytat wskazuje, iż mamy do czynienia z pewnym narzędziem ukrytym w ludzkiej psychice, które pobudza i zachęca ludzi do śmiałych i ryzykownych działań w różnych obszarach życia.

Wieloletni wykładowca i założyciel uczelni wyższej prof. Stanisław Dawidziuk uważa, że przedsiębiorczość jest nowym sposobem myślenia, nowym stylem życia a także jest nowym stanem umysłu [5]. Wspomniana wypowiedź potwierdza, iż dotyczy ona psychiki i umysłu ludzkiego. W umysłach ludzi powstaje pomysł, który jest weryfikowany w praktyce i często wdrażany w życie. W dziejach biznesu można wskazać niezliczone przykłady osób, które przekształcały idee w określone dobro lub usługę. Nie wszystkim to się udawało. Wielu ponosiło klęski, bo były niesprzyjające warunki otoczenia albo brakowało determinacji przedsiębiorcy.

Znawca problematyki zarządzania i biznesu P. F. Drucker pisze w swoich książkach o gospodarce przedsiębiorczej, w której mamy zaangażowanie ludzi o rzutkich i śmiałych pomysłach, nie bojących się ryzyka w różnych sferach biznesu [6].

Ważną rolę w krzewieniu przedsiębiorczości mają szkoły. Kluczowe zadanie spoczywa na szkołach kształcących w obszarze biznesu i zarządzania.

Wspomniane zagadnienie jest z jednej strony przedmiotem nauczania, z drugiej zaś formą działalności młodych naukowców i studentów na rynku. Na Zachodzie są uczelnie, które organizują cyklicznie konkursy z zakresu przedsiębiorczości (pomysły na biznes). Najlepsze są nagradzane.

Realizowanemu w uczelniach procesowi uczenia przypisuje się istotne funkcje o charakterze społecznym. Stwierdza się, że uczenie staje się motorem zmian, które pojawiają się w człowieku [3]. Jedną z takich zmian jest potrzeba kreowania przedsiębiorczości u młodych ludzi, która buduje potęgę gospodarki. Stany Zjednoczone są tego przykładem.

Wśród wielu celów jakie stawia sobie uczelnia wyższa znajduje się kreowanie u studentów przedsiębiorczości. Jest to wyzwanie, któremu musi sprostać. Nie jest tajemnicą, iż zmieniło się podejście do studenta. Zagadnienie przedsiębiorczości wpisuje się w uczelnię przedsiębiorczą, która posiada orientację rynkową. Współczesny szkoły wyższe kształcą

studentów na potrzeby gospodarki. Kierują na rynek nie tylko pracownikowie ale też i kadry menedżerskie i inżynierskie.

Obecność gospodarki rynkowej wymusza na szkołach dostosowywanie programów kształcenia do potrzeb przedsiębiorców. Podejmowane są działania na rzecz kształtowania odpowiednich umiejętności w zakresie tworzenia biznesu, jego rozwoju i utrzymania na rynku.

PRÓBA DEFINICJI PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Nie ulega wątpliwości, że kluczem do rozwoju wszystkich sektorów gospodarki jest przedsiębiorczość. S. Dawidziuk pisze, iż pojęcie to posiada wiele znaczeń. Wyraża się w wymiarze ekonomicznym, pedagogicznym, socjologicznym, prakseologicznym [5]. Składają się na wspomniane pojęcie różne cechy umysłu jak odwaga, ryzyko, systematyczność, pragmatyczność itp.

Spośród wielu definicji przedsiębiorczości jakie podają różni autorzy warto przytoczyć R.W. Griffina, który twierdzi, iż: „jest procesem planowania, organizowania, prowadzenia działalności gospodarczej i podejmowania związanego z nią ryzyka” [10].

Dla K.B. Matusiaka przedsiębiorczość jest procesem ciągłym, gdyż nie kończy się z chwilą powołania firmy ale trwa podczas jej funkcjonowania. Wymaga kreowania odpowiedniego środowiska przyjaznego dla przedsiębiorców [14]. Mówimy więc o sferze okołobiznesowej, która wspiera działania przedsiębiorców małych i średnich przedsiębiorstw. Chodzi o zapewnienie odpowiedniego systemu wspomagającego procesy przedsiębiorczości w mieście lub regionie.

W każdej działalności kluczowe znaczenie ma zarządzanie. Przynosi wymierne korzyści pod warunkiem, że jest dobre [5] skuteczne oraz użyteczne.

Coraz większego znaczenia nabiera zarządzanie ryzykiem. Stanisław Dawidziuk pisze, iż „Być przedsiębiorczym to być aktywnym, innowacyjnym i zaradnym na każdym odcinku swej działalności” [4]. Mamy tu do czynienia z ludźmi otwartymi, poszukującymi nowych rozwiązań, którzy podejmują ryzyko bo widzą sens działań. Na ryzykujących wpływają przepisy prawne, które zachęcają albo ograniczają przedsiębiorczość. Transformacja ustrojowa Polski po 1989 roku uruchomiła lawinę przedsiębiorczości. Nagle zaczęły pojawiać się firmy, które rozpoczynały działalność w różnych sferach gospodarki. Przykład ten dowodzi, że przedsiębiorczość jest wyrazem aktywności ludzi. Pewne osoby przejawiają ją bardziej od innych i pragną realizować w praktyce pomysły na życie.

KULTURA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Analiza publikacji opisujących przedsiębiorczość dowodzi, że bardzo ważna jest odpowiednia atmosfera, która sprzyja tworzeniu nowych rozwiązań oraz zakładaniu firm. Mówimy tu o kulturze biznesu, która ma kluczowe znaczenie dla wykształcenia się przedsiębiorczych postaw u ludzi.

Środowisko przyjazne wynalazkom ustanowił w USA przedsiębiorca i wynalazca Thomas Edison. Datą przełomową w jego życiu był 1876 rok. Wtedy to zamieszkał w Menlo Park w stanie New Jersey. Z jego inicjatywy i pod jego

kierownictwem powstało laboratorium, które zaczęło prowadzić prace badawcze. Tu zaczęły powstawać wynalazki. Jego pracownicy zostali przydzieleni do zespołów [20].

Analizując różne środowiska należy wspomnieć o mieście Bletchley położonym około dziewięćdziesiąt kilometrów od stolicy Wielkiej Brytanii. Na wspomnianym terenie został zlokalizowany tzw. Bletchley Park, w którym pracowały osoby nad szyframi oraz rozwojem elektroniki i komputerów [11].

Przykładem przedsiębiorczości i innowacyjności jest amerykańska Dolina Krzemowa. Jej sukces jest dziełem ludzi młodych, którzy dostrzegli nowe prądy kulturowe lat sześćdziesiątych oraz dokonania rewolucji technologicznej lat siedemdziesiątych [12].

Na terenie Doliny Krzemowej wystąpiło zjawisko różnorodności kulturowej. Miała ona wpływ na ukształtowanie się kultury przedsiębiorczej i innowacyjnej. W jej ramach istniały różne podkultury, które poszukiwały nowych pomysłów i rozwiązań. Młodzi ludzie zaczęli fascynować się techniką. Stawali się wynalazcami oraz przedsiębiorcami. Wśród nich znaleźli się absolwenci szkół wyższych, studenci oraz osoby, które przerwały naukę ale też takie, które stroniły od niej. W tym tyglu kulturowym i edukacyjnym narodziło się wiele wspaniałych wynalazków [12].

PRZEDSIĘBIORCZA UCZELNIA

Uczelnie wyższe są ośrodkami życia umysłowego od niepamiętnych czasów. Z dawien dawna kształcą studentów w określonych dziedzinach oraz dyscyplinach [18]. Po wiekach uległ zmianie paradygmat uczelni wyższej. Wielość uczelni publicznych oraz niepublicznych spowodowała, że pojawiła się silna konkurencja na rynku usług edukacyjnych. Zaczęła się walka o studentów. Dotyczy to zarówno prywatnych jak i publicznych uczelni.

Minęły czasy, gdy uczelnie wyższe były instytucjami nastawionymi wyłącznie na dydaktykę. Współczesne wyzwania oraz potrzeby gospodarcze sprawiają, że uczelnie zajmują się też przedsiębiorczością. Podążają w kierunku wiązania się z gospodarką. Mówi się o osi współpracy nauka-przemysł. Nie jest tajemnicą, że tam gdzie funkcjonowały wyższe uczelnie, tam rozwijały się przedsiębiorstwa usługowe i produkcyjne. Za przykład mogą posłużyć Stany Zjednoczone oraz kraje Europy Zachodniej.

Szkoła wyższa jest organizacją uczącą się. Uczą się nie tylko studenci ale i wykładowcy. Jedni uczą się na poziomie niedostatecznym, drudzy dostatecznym, inni na dobrym a jeszcze inni na bardzo dobrym. Znaczący P.M. Senge zauważa, że: „Organizacjami, które naprawdę zwyciężą w przyszłości, będą te, które odkryją, jak wykorzystać ludzkie zaangażowanie i możliwości uczenia się na wszystkich ich szczeblach” [17]. Słuszne są więc działania uczelni wyższych aby podtrzymywać proces uczenia się na różnych poziomach, bo jego wypadkową staje się przedsiębiorczość.

Ważne miejsce w gospodarce opartej na wiedzy zajmuje tzw. intelektualizacja przedsiębiorstw. Stanowi ona rezultat wzrastającej roli i znaczenia wiedzy pojmowanej jako zasób strategiczny organizacji, która funkcjonuje na rynku [13]. W związku z tym aspekt intelektualny staje się podstawowym atrybutem rozwoju.

Wielu ludzi zapomina, że przedsiębiorcy wdrażają innowacyjne rozwiązania w organizacjach. Co więcej wspomniane innowacje uchodzą - jak twierdzi P. Drucker - za „specyficzne narzędzia przedsiębiorczości” [6]. Tego typu wypowiedź jasno wskazuje, że bez przedsiębiorczości nie ma innowacji na rynku.

We współczesnym złożonym świecie liczy się stopień ukochalności organizacji. Im jest większy tym większe są szanse generowania i wdrażania wiedzy nie tylko teoretycznej ale i praktycznej. Warto tu odnieść się do wiedzy ukrytej, która stanowi o sukcesie organizacji. W organizacjach intelektualnych ma miejsce zamiana wiedzy ukrytej w jawną. Szerzej na ten temat pisał Ikujiro Nonaka oraz Hirotaka Takeuchi [15].

KSZTAŁCENIE NAWYKÓW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Budowa gospodarki opartej na wiedzy wyzwała konieczność kształtowania i rozwijania u ludzi motywacji permanentnego uczenia [5]. Tego typu działania mają swój sens, bo dzięki nim wzrasta poziom wiedzy a organizacja ma większy potencjał rozwojowy.

Kluczowe znaczenie dla kształtowania postaw przedsiębiorczych ma psychika młodego człowieka. Jedni przejawiają otwartość, inni zamykają się w sobie. Wielu ludzi posiada ukryty potencjał. Nie mają świadomości, że są w stanie dokonywać rzeczy niezwykłych. Niezbędne zatem stają się działania edukacyjne w tym zakresie. Zmiana charakteru skutkować będzie zmianą postaw i zachowań.

Z punktu widzenia kształcenia ważne staje się wyrabianie nawyku ryzyka i inicjatywy. W tym celu warto posiłkować się nie tylko teoretycznymi podstawami, ale także przybliżyć sylwetki wielkich przedsiębiorców i innowatorów. Ich sukcesy mogą zainspirować ludzi do podejmowania podobnych działań. Historia zna bardzo wiele przykładów brania przykładu od ludzi, którym się powiodło.

Propagowaniem przedsiębiorczości zajmuje się uniwersytet przedsiębiorczy. Tego typu koncepcje zaprzatają umysły ludzi od wielu lat. Jego istota polega na tym, iż opiera swoją działalność na regułach rynku [21]. Jest to bardzo ciekawa inicjatywa. Wreszcie uczelnie mogą wychodzić poza schematy i ramy swego działania, które narzuciła im przeszłość i pełnić aktywną rolę na rynku. Zmienił się świat i uległ zmianie model szkoły wyższej.

W przypadku szkół wyższych mamy do czynienia z profesjonalną kadrą naukową i dydaktyczną. Poszczególni nauczyciele posiadają fachową wiedzę z zakresu nauczania zasad przedsiębiorczości oraz umiejętności praktycznych. Często są to praktycy z wieloletnim doświadczeniem w zakresie prowadzenia biznesu. Warto tu wskazać Wyższą Szkołę Menedżerską w Warszawie, która powstała jako efekt wieloletnich działań przedsiębiorczych prof. S. Dawidziuka. Rodziła się w bólach i cierpieniu i choć ryzyko było wielkie, śmiały pomysł został zrealizowany. W jej murach pojawili się młodzi ludzie ze wsi i miasteczek, pragnący poszerzać wiedzę menedżerską. Szkoła doczekała się własnego kampusu, w którym znajdują się przestronne sale wykładowe wyposażone w urządzenia multimedialne, jest też akademik, sala sportowa i basen. Obecnie jest zaliczana do największych szkół niepublicznych w kraju. Takie inicjatywy – jak wspomniana szkoła

menedżerska – są i będą przejawem marzeń i pragnień związanych z edukacją lub nauką ludzi, którzy odkrywają w sobie posłannictwo krzewienia wiedzy, dlatego wyznaczają sobie wizję i misję, której się trzymają w życiu.

Przedsiębiorczość to łączenie teorii z praktyką. Weryfikuje ona naszą wiedzę, umiejętności i kompetencje. Efekty kształcenia współczesnych studentów pozwalają im podejmować tego typu przedsięwzięcia. Ważne aby wyrabiać w nich takie cechy jak wytrwałość, zaangażowanie, pasję, systematyczność, mobilność, zespołowość, kreatywność.

Przedsiębiorczość wymaga twórczego myślenia oraz krytycznego podejścia do własnych planów i jest żmudnym działaniem. Może się materializować u ludzi wytrwałych i zahartowanych, nie obawiających się klęski, która jest wpisana w działalność biznesową. Można ją porównać do prowadzonych bitew, z tą różnicą, że w porównaniu do wojen jest bezkrwawa i twórcza. Powołuje do życia nowe organizacje i instytucje służące dobru społecznemu.

W przypadku przedsiębiorczości mamy do czynienia z twórczością rozumianą jako zdolność poszukiwania i generowania nowych rzeczy a także z umiejętnością podejmowania ryzyka. Niezbędne jest wspomaganie środowiska społecznego. To właśnie w jego ramach ma miejsce pojawienie się aktywności twórczej. Widoczne są także takie atrybuty jak innowacyjność oraz umiejętność wdrażania zmian [4].

PRZEDSIĘBIORCZY NAUKOWCY

Wejście w erę gospodarki opartej na wiedzy spowodowało zainteresowanie zasobami niematerialnymi i pojawił się nowy rodzaj przedsiębiorcy. Funkcjonuje on na styku gospodarki oraz nauki. Poszukuje nowych możliwości na rynku, aby wdrażać własne zasoby wiedzy [14].

Szkoły wyższe kształcą studentów, którzy pełnią potem określone role w gospodarce. Wielu wybiera karierę nauczyciela lub badacza. Uczelnie w swojej historii uchodzą za uczące się organizacje. W ich murach ma miejsce proces permanentnego uczenia się studentów i nauczycieli.

Idea przedsiębiorczości wśród ludzi nauki ma swoją historię. Już w przeszłości wielu z nich zakładało własne firmy, w których realizowali swoje marzenia. Jako przykład warto wymienić Horacego Darwina. Pracując na Uniwersytecie Cambridge w Wielkiej Brytanii postanowił spróbować sił w biznesie. W 1881 roku powołał do istnienia Cambridge Scientific Instrument Compagny. W późniejszym czasie firma zmieniła nazwę na Cambridge Instrument. Jej obszarem działania stało się wytwarzanie aparatury dla uczelni a następnie dla szkolnictwa i przemysłu [1]. Wspomniany przykład nie jest odosobniony. Warto tu wskazać na innego pracownika Uniwersytetu Cambridge. Był nim W.G. Pye. W 1886 roku zrezygnował z pracy na uczelni i powołał do życia spółkę, która zajmowała się tworzeniem aparatury naukowej. Spółka prowadziła pionierskie prace m.in. w zakresie telewizji i radaru [1].

Wspomniani naukowcy uchodzili za fachowców w swojej dziedzinie. Tworzyli firmy obok uczelni. W ten sposób zapoczątkowali sieci biznesowe. Wykorzystując obecność uniwersytetu mogli korzystać z jego potencjału naukowego. To

doskonały przykład wpływu uczelni na gospodarkę i wspomaganie rozwoju lokalnego.

Przedsiębiorczość bazuje na permanentnym uczeniu się. Osoby przedsiębiorcze realizują samokształcenie. Szef firmy Kao Corporation wskazuje, że uczenie należy prowadzić jako zajęcie każdego dnia [7]. Organizacje, które tak czynią poprzez swoich pracowników osiągają rezultaty.

Wiedzołchłonność i naukołchłonność to dwa podstawowe atrybuty współczesnej szkoły wyższej. To sprawia, że staje się ważnym partnerem dla przemysłu zaawansowanych technologii. Posiadając je znajduje się w uprzywilejowanej pozycji na rynku. Ważne jest, aby zidentyfikowała swoje słabe i mocne strony oraz dostrzegła szanse i zagrożenia otoczenia.

INKUBATORY AKADEMICKIE

S. Dawidziuk uważa, że w przedsiębiorczości liczy się dobry pomysł. Jego zdaniem to połowa sukcesu [4]. Wspomniane idee ludzi ulegają wzmocnieniu gdy towarzyszy im pasja. Jest to najważniejsza cecha osób, które odniosły sukces w życiu zawodowym. Wyraża nie tylko siłę ale i motywację do ciężkiej i wytrwałej pracy w życiu [9].

Dobre pomysły są bardzo często spotykane wśród ludzi młodych, zdolnych i inteligentnych. Powinni oni mieć fachowe wsparcie a tego może dostarczyć uczelnia wyższa.

W wyniku prowadzonych badań przedstawiono koncepcję uczelni wyższej jako inkubatora przedsiębiorczości. Poza dotychczasowymi działaniami statutowymi obejmującymi dydaktykę i badania pojawiła się nowa funkcja, którą jest wspomaganie przedsiębiorczości [14].

Z myślą o studentach i naukowcach tworzy się akademickie inkubatory przedsiębiorczości. Podstawa prawna znajduje się w ustawie o szkolnictwie wyższym. Artykuł 148 wskazuje na konieczność komercjalizacji rezultatów prowadzonej działalności naukowej oraz wiedzy typu know-how. Stwierdza, że działające na rynku usług edukacyjnych szkoły wyższe mogą zakładać wspomniane instytucje z korzyścią dla gospodarki. Ich zadaniem jest wspieranie działalności gospodarczej prowadzonej przez studentów, doktorantów i pracowników uczelni. Wspomniany inkubator przedsiębiorczości można powołać w formie jednostki ogólnouczelnianej albo spółki kapitałowej [19]. To doskonałe rozwiązanie, które służy inkubowaniu pomysłów i ich rozwijaniu z ukierunkowaniem na rynek.

Generowana w szkołach wyższych wiedza może być przydatna w gospodarce. Dużego znaczenia nabiera umiejętność jej komercjalizacji. Jak twierdzi Michael Gibbons oraz współautorzy funkcjonujące w obszarze rynku organizacje są angażowane w proces kreowania oraz rozwijania nowych powiązań nie tylko z innymi firmami oraz ośrodkami B+R ale także z uczelniami wyższymi [8].

Kolejne pokolenia młodych ludzi spoglądają po nowemu na rzeczywistość i pragną ulepszać ją według własnych poglądów i marzeń. Wśród studentów pojawiają się różne, często śmiałe koncepcje, które zamierzają oni wdrożyć, gdyż żywią nadzieję, że będą mogli czynić świat lepszym niż jest. Przedsiębiorczość akademicka pomaga im realizować te idee.

Idee i koncepcje są wynikiem – jak uważa S. Dawidziuk – olśnienia, pewnego zdarzenia, jakie ma miejsce w naszym

życiu, obserwacji pewnych procesów i zjawisk lub mogą pochodzić od osoby, która udziela cennych rad. Tego typu idee mogą być też efektem pewnych przemyśleń. Ludzie znajdują także inspiracje ucząc się w szkołach. Pochodzą one z doświadczenia własnej pracy, dyskusji w ramach grup i zespołów czy rozmów w rodzinie [4]. Warto aby godne uwagi koncepcje mogły zmaterializować się w postaci konkretnego dobra bądź usługi.

Złożoność współczesnego biznesu sprawia, że forsowanie własnego pomysłu napotyka często na różne przeszkody administracyjne, finansowe, prawne, technologiczne, społeczne, wobec których studenci są często bezradni, dlatego zrodził się pomysł inkubatorów przedsiębiorczości. Tego typu przedsięwzięcia mają na celu wspieranie studentów oraz młodych naukowców w zakładaniu działalności gospodarczej oraz komercjalizacji wyników prowadzonych przez nich prac badawczo-naukowych.

Warto podkreślić, iż inkubatory akademickie funkcjonują od wielu lat na polskich uczelniach. Przyczyniają się do promowania biznesu w miejscowym środowisku. Za pomocą instytucjonalizacji ma miejsce proces wspierania działalności biznesowej i komercyjnej w środowisku akademickim.

Od czasu do czasu ze strony obrońców tradycyjnej roli uczelni padają głosy, że powinny one wypełniać jedynie funkcję dydaktyczną i badawczą. Ci ludzie zapominają jednak, że świat podąża naprzód. Wszystko jest w ciągłym ruchu. Żyjemy w społeczeństwie konsumpcyjnym, które napędza przedsiębiorczość, a ta nowe rozwiązania. Pojawienie się gospodarki wiedzy wymusza na uczelniach przedsiębiorczość biznesową. Nie mogą zamknąć się one w czterech ścianach. Muszą wychodzić na zewnątrz i współpracować z przemysłem. O sukcesie współczesnych organizacji w coraz większym stopniu decydują wartości niematerialne. One właśnie są domeną uczelni, które posiadają potencjał intelektualny i są w stanie realizować różne pomysły na potrzeby gospodarki.

BIURA KARIER

Cenną inicjatywą rozwijaną przez uczelnie wyższe są biura karier. Tego typu instytucje, a właściwie komórki organizacyjne, mają ważne zadanie do spełnienia. Jako przykład można podać Biuro Karier na Uniwersytecie Warszawskim. Jest skierowane do studentów oraz absolwentów tej uczelni. Pomaga w poszukiwaniu pracy zgodnie z kwalifikacjami danej osoby. Wspiera studentów w wyborze właściwej ścieżki zawodowej. Utrzymuje bliskie relacje z urzędami pracy i innymi instytucjami z rynku pracy. Organizuje swoim studentom praktyki studenckie, wyszukuje ofert pracy i pełni wiele innych zadań [2].

W celu aktywizacji środowiska akademickiego wyznaczono szkołom wyższymi śledzenie losów absolwentów. Dzięki temu mogą pozyskiwać wiedzę o tym czym się zajmują i jakie są ich aktualne role społeczne. Na bazie pozyskiwanych informacji można doskonalić system kształcenia zawodowego i wychodzić z lepszymi ofertami kształcenia na rynek usług edukacyjnych.

Wspomniane biura karier mają za zadanie promowanie działań przedsiębiorczych wśród studentów i włączanie ich w obieg gospodarki. Skutecznie działające biura karier

powinny współpracować z pracodawcami i pozyskiwać od nich wszelkie informacje o miejscach pracy i stażach zawodowych. Wszystko to ma na celu budowanie pomostu między studentami a pracodawcami. Takie biuro karier funkcjonuje od wielu lat w Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie i przynosi korzyści środowisku akademickiemu.

Praktyka biura karier jest ważnym narzędziem promowania przedsiębiorczości w środowisku akademickim. Ich idea jest wspierana przez władze uczelni oraz przez przedstawicieli Polskiej Komisji Akredytacyjnej, którzy kierują zapytania podczas kontroli o rolę jaką odgrywa w życiu uczelni.

UCZELNIA ZORIENTOWANA RYNKOWO

Szkoły wyższe są podmiotem rynku usług edukacyjnych a ten ma wpływ na ich funkcjonowanie. Wykorzystują one marketing do celów badania rynku oraz promocji.

W wielu tego typu instytucjach działają działy marketingu, które zbierają informacje o klientach i przygotowują odpowiednie oferty reklamowe kierowane do różnych segmentów rynku.

Bardzo ważnym narzędziem marketingu jest promocja. Zorientowane marketingowo uczelnie zdają sobie sprawę z siły reklamy. Podejmują wysiłki w celu zachęcania klientów do wybierania ich ofert kształcenia. Przekazy są różnorodne. Walka o studentów toczy się również w przestrzeni cyfrowej.

Bardzo ważnym elementem strategii marketingowej jest dobrze sprzedać swoją ofertę. Odpowiedni przekaz sugeruje wybór tej właściwej.

W ramach walki o studenta ważne staje się akcentowanie korzyści jakie będą jego udziałem po ukończeniu uczelni i wskazanie efektów kształcenia, które pozwolą skutecznie działać na rynku pracy. Fachowe przygotowanie studenta oznacza wyposażenie go w merytoryczne podstawy wiedzy i umiejętności oraz zdolności w zakresie przedsiębiorczości, ułatwiające sprzedanie swojej wiedzy, umiejętności i kompetencji na rynku.

Działające w gospodarce opartej na wiedzy organizacje poszukują pracowników wiedzy [4]. Wiedza ma to do siebie, że szybko dezaktualizuje się. Widać to szczególnie w informatyce, inżynierii produkcji oraz w wielu innych dyscyplinach. Niezbędny jest nawyk oduczania się starej wiedzy i umiejętności i nabywania nowej aby sprostać wyzwaniom współczesnego otoczenia.

WNIOSKI

Coraz większą rolę we współczesnej gospodarce odgrywają firmy innowacyjne. Przyczyniają się do podnoszenia innowacyjności i konkurencyjności państwa. Wpływ na ich pozycję rynkową ma powstająca w uczelniach wyższych wiedza technologiczna.

Dysponując nowoczesną infrastrukturą techniczną szkoły wyższe posiadają odpowiedni potencjał badawczy. Kształcą także studentów na potrzeby gospodarki. Równoległe do dydaktyki naukowcy prowadzą badania naukowe. Są zainteresowani ich komercjalizacją.

Wśród studentów, absolwentów i naukowców rodzą się różne ciekawe pomysły. Wielu z nich pragnie je wdrażać w gospodarce. W celu zagospodarowania ich potencjału szkoły wyższe tworzą akademickie inkubatory przedsiębiorczości.

W inkubatorach panują odpowiednie warunki, aby zakładać firmy oraz je rozwijać. Zespół specjalistów udziela fachowych rad oraz pomaga komercjalizować wyniki ich badań. Dzięki wsparciu realizowane są projekty innowacyjne, które pobudzają i rozwijają lokalną przedsiębiorczość oraz industrializację.

Obecność akademickich inkubatorów przedsiębiorczości przynosi szkołom wyższym wiele wymiernych korzyści:

- kreowana w szkole wiedza techniczna jest wdrażana w praktyce gospodarczej,
- obecność akademickiego inkubatora przedsiębiorczości pozwala wykorzystać potencjał naukowo-badawczy studentów, absolwentów i naukowców,
- w warunkach akademickich powstają firmy innowacyjne,
- inkubator sprzyja tworzeniu skupisk biznesowych w regionie i mieście,
- wzrasta znaczenie uczelni na rynku,
- studenci i naukowcy mogą uzyskać pomoc prawną, finansową i zawodową w założeniu własnej firmy,
- wspierane są istniejące firmy w inkubatorze,
- inkubator pomaga nawiązywać kontakty ze środowiskiem biznesowym,
- inkubator promuje szkołę wyższą na rynku,
- dzięki inkubatorom możliwe staje się wykorzystanie potencjału naukowego naukowców i talentów studentów.

CONCLUSIONS

Innovative companies play an increasingly important role in the modern economy. They contribute to increasing the innovativeness and competitiveness of the state. Their market position is influenced by the technological knowledge emerging at universities.

With modern technical infrastructure, universities have the appropriate research potential. They also educate students for the needs of the economy. In parallel to teaching, scientists conduct research. They are interested in their commercialization.

Various interesting ideas are born among students, graduates and scientists. Many of them want to implement them in the economy. In order to develop their potential, universities create academic business incubators.

There are appropriate conditions in incubators to establish and develop companies. A team of specialists provides expert advice and helps to commercialize the results of their research. Thanks to the support, innovative projects are implemented that stimulate and develop local entrepreneurship and industrialization.

The presence of academic business incubators brings many tangible benefits to universities:

- technical knowledge created at school is implemented in business practice,

- the presence of an academic business incubator makes it possible to use the scientific and research potential of students, graduates and scientists,
- innovative companies are established in academic conditions,
- the incubator is conducive to the creation of business clusters in the region and the city,
- the importance of universities on the market is increasing,
- students and researchers can obtain legal, financial and professional assistance as provided own company,
- existing companies in the incubator are supported,
- incubator helps to establish contacts with the business environment,
- incubator promotes the university on the market,
- the incubators make it possible to use the scientific potential of scientists and students' talents.

REFERENCES

- [1] **BENKO G. 1993.** Geografia technopolii. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- [2] **BIURO KARIER.** Uniwersytet Warszawski, <https://biurokarier.uw.edu.pl/o-nas>, dostęp 15.12.2021.
- [3] **CZARKOWSKI J.J. 2012.** E-learning dla dorosłych. Warszawa: Difin.
- [4] **DAWIDZIUK S. 2013.** Przedsiębiorczość białkiem rozwoju społeczno-gospodarczego. Warszawa: WSM.
- [5] **DAWIDZIUK S. 2014.** Entrepreneurship –towards dreams. Warsaw: Warsaw Management University. Munich: Ukrainian Free University in Munich.
- [6] **DRUCKER P.F. 1992.** Innowacja i przedsiębiorczość. Praktyka i zasady. Warszawa: PWN.
- [7] **EVANS CH. 2005.** Zarządzanie wiedzą. Warszawa: PWE.
- [8] **GIBBONS M. i inni. 1994.** The New Production of Knowledge. London: Sage.
Cytujemy: S. Kwiatkowski. 1990. Społeczeństwo innowacyjne. Warszawa: PWN.
Cytujemy za: S. Kwiatkowski 2002. Przedsiębiorczość intelektualna. Warszawa: PWN.
- [9] **GLINKA B., S. GUDKOVA 2011.** Przedsiębiorczość. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- [10] **GRIFFIN R.W. 2018.** Podstawy zarządzania organizacjami. Warszawa: PWN.
- [11] **ISAACSON W. 2016.** Innowatorzy. Kraków: Wydawnictwo Insignis.
- [12] **ISAACSON W. 2011.** Steve Job. Kraków. Wydawnictwo Insignis.
- [13] **KWIATKOWSKI S. 2000.** Przedsiębiorczość intelektualna. Warszawa: PWN.
- [14] **MATUSIAK K.B. 2006.** Rozwój systemów wsparcia przedsiębiorczości-przesłanki, polityka i instytucje. Radom- Łódź: Instytut technologii Eksploatacji-PIB.
- [15] **NONAKA I., H.TAKEUCHI.2000.** Kreowanie wiedzy w organizacji. Warszawa: Poltext.
- [16] **ROBBINS A. 1996.** Obudź w sobie olbrzymia. Warszawa: Studio Emka.
- [17] **SENGE P.M. 2003.** Piąta dyscyplina, Teoria i praktyka organizacji uczących się. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.

REFERENCES

- [1] **BENKO G. 1993.** Geografia technopolii. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- [2] **BIURO KARIER.** Uniwersytet Warszawski, <https://biurokarier.uw.edu.pl/o-nas>, dostęp 15.12.2021.
- [3] **CZARKOWSKI J.J. 2012.** E-learning dla dorosłych. Warszawa: Difin.
- [4] **DAWIDZIUK S. 2013.** Przedsiębiorczosc białkiem rozwoju społeczno-gospodarczego. Warszawa: WSM.
- [5] **DAWIDZIUK S. 2014.** Entrepreneurship -towards dreams. Warsaw: Warsaw Management University. Munich: Ukrainian Free University in Munich.
- [6] **DRUCKER P.F. 1992.** Innowacja i przedsiębiorczosc. Praktyka i zasady. Warszawa: PWN.
- [7] **EVANS CH. 2005.** Zarządzanie wiedza. Warszawa: PWE.
- [8] **GIBBONS M. i inni. 1994.** The New Production of Knowledge. London: Sage.
Cytujemy: S. Kwiatkowski. 1990. Społeczenstwo innowacyjne. Warszawa: PWN.
Cytujemy za: S. Kwiatkowski 2002. Przedsiębiorczosc intelektualna. Warszawa: PWN.
- [9] **GLINKA B., S. GUDKOVA 2011.** Przedsiębiorczosc. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- [10] **GRIFFIN R.W. 2018.** Podstawy zarządzania organizacjami. Warszawa: PWN.
- [11] **ISAACSON W. 2016.** Innowatorzy. Krakow: Wydawnictwo Insignis.
- [12] **ISAACSON W. 2011.** Steve Job. Krakow. Wydawnictwo Insignis.
- [13] **KWIATKOWSKI S. 2000.** Przedsiębiorczosc intelektualna. Warszawa: PWN.
- [14] **MATUSIAK K.B. 2006.** Rozwój systemow wsparcia przedsiębiorczosci-przeslanki, polityka i instytucje. Radom- Lodz: Instytut technologii Eksploatacji-PIB.
- [15] **NONAKA I., H.TAKEUCHI.2000.** Kreowanie wiedzy w organizacji. Warszawa: Poltext.
- [16] **ROBBINS A. 1996.** Obudz w sobie olbrzymia. Warszawa: Studio Emka.
- [17] **SENGE P.M. 2003.** Piata dyscyplina, Teoria i praktyka organizacji uczacych sie. Krakow: Oficyna Ekonomiczna.

- [18] **TOKARSKA SKUBAŁA Z., Z. TOKARSKI. 1972.** Uniwersytety w Polsce. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- [19] **USTAWA z dnia 20 lipca 2018 r.** Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dz.U. 2018 poz. 1668.
- [20] **WIELKA ENCYKLOPEDIA PWN. 2002.** Tom VIII. Warszawa: PWN.
- [21] **WÓJCICKA M. 2010.** Uniwersytet, stabilność i zmiana. Warszawa: Centrum Badań Polityki Naukowej i Szkolnictwa Wyższego. Uniwersytet Warszawski.

- [18] **TOKARSKA SKUBAŁA Z., Z. TOKARSKI. 1972.** Uniwersytety w Polsce. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- [19] **USTAWA z dnia 20 lipca 2018 r.** Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dz.U. 2018 poz. 1668.
- [20] **WIELKA ENCYKLOPEDIA PWN. 2002.** Tom VIII. Warszawa: PWN.
- [21] **WOJCICKA M. 2010.** Uniwersytet, stabilność i zmiana. Warszawa: Centrum Badań Polityki Naukowej i Szkolnictwa Wyższego. Uniwersytet Warszawski.